

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELEU

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

3181

Dr. Ramasetter Róbert

I. Disztér 2. II. 8.

S ÁRA
ban
Budapest — 850
— 460
— 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 1'50

1925 április 7 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 81 szám

5685. Niszán 13

A fontaineblai beszéd

Herriot nem sokáig várattott magára. Megkésve bár, de a késedelmeket jóvátevő lendülettel tett hitet a pacifista világfelfogás mellett. Fontaineblauban Herriot igazi lelke szólalt meg, nem is az államférfiúé, hanem a magánemberé. Mindaddig, míg a hazai atmoszféra olyan volt, mely lehetetlenné tette a Poincarék által teremtett hangulattal való szembeszegülést, Herriot sem beszélhetett teljes nyíltsággal, mert külpolitikai tekintetben a francia lélek még mindig fertőzve van németellenes gyűlölettel. Ha Herriot tehát külpolitikai tekintetben részben az ancien regime metódusát kellett, hogy kövesse, — ez csupán átmeneti megalkuvás volt, megalkuvás azért, hogy belpolitikai tekintetben végrehajthassa programját.

De jött a chamberlaini beszéd, jött az angol képviselőház és szenátus egyetemleges állásfoglalása a béke mellett, ami Franciaország előtt nyilvánvalóvá tette, hogy a genfi jegyzőkönyv alapján nem állhat meg, hogy imperialista tevékenységét fel kell adnia. Bármilyen refü volt tehát Herriotra vonatkoztatva Chamberlain erélyes békenyilatkozata, mégis egyben lelkiismereti felszabadulást hozott számára. Lelkiismereti felszabadulást, mert Herriot lelke legmélyén teljesen egyetért a német demokráciával, melynek békeakarata őszinte. Talán eddigi külpolitikáját is az aggodalom irányította, hogy a német reakcióval nem lehet becsületes alkut kötni.

A fontaineblai beszéd mindenesetre párfordulást jelent még Herriot politikai pályafutásán is. Ez a beszéd az erély és az önbizalom hangja volt, komoly hadüzenet, mely bizonyos mértékig ugyan nem igazolja azt a koncessziót, melyet a vatikáni követség kérdésében Herriot De Monzie szenátornak tett.

Mindenesetre a nacionalista blokkal való harc sikere a pénzügyi romlásra való diadalmaskodáson fog eldőlni. Kemény és súlyos harc lesz ez. A legköztársaságibb francia polgár sem szereti, ha előtte vagyonváltásról beszélnek. Nagyon óvatosan és nagyon tapintatosan kell tehát De Monzienek szanalási akcióját keresztülvinnie. Gyakorlatilag kell bizonyítani azt, hogy a pénzügyi krízist tényleg egy rövidlátó imperialista hóbot idézte fel, másfelől igyekezni kell olyan hangulatot teremteni, melyben a nemzeti ügyért való lelkesedés egyet jelenthet a polgárok pénzügyi áldozatkészségével.

Ha ezt a szanalást Herrioték keresztül tudják vinni, akkor teljes politikai, sőt külpolitikai győzelmük nem maradhat el Poincarék felett.

Akkor a lélektani pillanat is kedvezőbb lesz arra, hogy fontaineblai beszéd fenkölt gondolatait gyakorlatilag is keresztül lehessen vinni. A genfi jegyzőkönyvből Fontaineblauig nem volt oly könnyű az út, mint az első pillantásra látszik. De hogy elhangzott — ez biztatóbb jel, mint talán Chamberlaini deklarációja volt. Anglia békebarátsága természetes. E tekintetben ott nincs különbség konzervatívizmus és munkáspárt között. Franciaországban azonban a radikalizmus nem föltétlenül jelent egyet a pacifizmussal, főleg Németországgal szemben. Fontaineblau harci riadója — a béke szava. Minden igaz barátja a békének szívből kívánja, hogy ez a harc tényleg békére vezessen és Poincare, Clemenceau, Versailles emléke ne zavarja többé a fejlődés menetét, a jövőndő Európáját.

— A török kormánycsapatok előnyomulása. Angorából jelentik: a kurd lázadókat megfékező kormánycsapatok rendületlenül nyomulnak előre. A lázadók kezdenek falvaikba visszatérni. Az újabb harcokban 200 felkelő esett el.

A romániai német kisebbség panaszai

Beszélgetés Dr. Hans Otto Rothtal, a romániai Német Parlamenti Párt elnökével

(Bucuresti-Bukarest, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai német kisebbség öt részre oszlik: az erdélyi szászokra, a bánáti svábokra, a beszarabiai németek csoportjára, a bukovinai részeken lakó volt osztrák-németekre és a dobrudzsai németekre. Ez az öt csoport, egymástól helyileg hatalmasan elválasztva, mégis egyetlen politikai egységet képez és az össznémetiséget Romániában a „Német Parlamenti Párt“ képviseli. Az organizáció német sajátosság és ennek a kitünő tehetségnek nagy hasznát látták a németek éppen Romániában, a kisebbségi szervezkedésnél, amely nélkül már réges-régen tönkrementek volna. A német kisebbség organizációja elér a legkisebb németlakta faluba és a pártfegyelem olyan nagy köztük, hogy az utolsó hat évben csak egyetlen egyszer esett meg, hogy egy képviselőt, dr. Kausch Mihályt, a pártfegyelem súlyos megsértése miatt ki kellett zárni. Dr. Kausch azután belépett a liberális pártba és a német többség minden érintkezést megszakított vele. Dr. Kauschnak, aki azelőtt tanár, majd a kormányzótanács közoktatásügyi államtitkára volt, ez a lépése a végső kétségbeesés következménye volt. Ő maga írja egy levelében, amelyet dr. Hans Otto Rothhoz, a Német Parlamenti Párt elnökéhez intézett, hogy amennyiben kizárják a pártból, erkölcsileg és társadalmilag tönkrovan téve. Minthogy pedig a kizárást mindezek ellenére is keresztülvitték, nem maradt más hátra, mint belépett abba a pártba, amely a renegátokat szívesen fogadja, a liberálisok táborába.

A német pártirodában

A németeknek ez a nagyszerű organizációja azonban teljesen érthető, hiszen ők a kisebbségi politikát már évszázadok óta folytatják és annak minden csínja-binjával tisztában vannak. A viszonyokhoz idejekorán való alkalmazkodás egy nagy előnyt szerzett a németeknek: a Strada Lutherenában levő iskolájukat, az evangélikus liceumot az internátussal és a hozzátartozó épületekkel együtt megtarthatták és itt rendezték be úgy pártirodájukat, mint a német képviselők otthonát. Ezen a kis német szigeten, a nagy bukaresti román tengerben fogad dr. Hans Otto Roth.

— Hogy itéli meg képviselő ur a román kormány kisebbségi politikáját? — teszem fel az első kérdést.

— Az utóbbi években mindinkább többet és többet veszünk. Az agrártörvény másfél milliárdnál nagyobb értékű földbirtoktól fosztott meg bennünket. Azonkívül szerencsétlenségünkre a nemzetiségeket elnyomó politika túlagoson gyakran érvényesült. Bukovinában a német iskolák egész sorát romanizálták és a kevés megmaradt iskola is a nyelvkényszer alatt nyög. Néhány héten belül az egyházi iskolák sorsa is eldőlt. Egyházi iskoláink autonómiájából valószínűleg csak édes-keves marad meg. A nemrég törvényerőre emelt érettségi törvényjavaslat, amely a középiskolai végzettség tekintetében a burkolt numerusz klauzusszal egyenértelmű, volt az első keserű izesítő.

A kilátások nem a legrózsásabbak

— De nem kevés veszedelmet rejt magában az új közigazgatási reform is. Erdély, az önkormányzat klasszikus hazája, kénytelen lesz a centralizmus és a közigazgatás elpolitizálásával megbarátkozni. Eddig ismeretlen nyelvi kényszer fenyegeti tovább a pusztulással közigazgatási életünket. Mindent egybevetve: a kisebbségek kilátásai Romániában nem a legrózsásabbak.

sabbak. Mindezek ellenére is meg vagyok róla győződve, hogy a román állampolitika szükségességei maguktól hozzák meg a változást. Az idő is a kisebbségek érdekében dolgozik. A kisebbségek védelme az utolsó évek folyamán az általános világpolitika egyik gondolata lett. Ebben látom minden kisebbség jövőjének és létének az utolsó és hathatós védelmét.

— Az Ön által vezetett Német Parlamenti Párt a romániai össznémetiséget képviseli?

— Igen, a Német Parlamenti Párt ma az összes romániai német telepek képviselője. Erdély német képviselői és szenátorai, ugyszintén a beszarabiaiak és a bánátiak kivétel nélkül tagjai a Német Parlamenti Pártnak. Még a német püspökök is, mint a szenátus tagjai, pártunkhoz tartoznak. A Vajda- és Averscukormányok idején Bukovina egy képviselője is tagja volt a pártnak. Sajnos azonban, az utolsó választások alkalmával Bukovina németisége képviselő nélkül maradt. A Német Parlamenti Párt mögött áll az összes német telepeket egyesítő „Romániai Németek Szövetsége“. Erdélyben, a Bánátban, Beszarábiában, Bukovinában és a Dobrudzsában nincs egyetlen német közösség, amely népünk politikai organizációjába ne lenne belevonva. A párt központi vezetőségének hatalmas ereje az egyes községek mintaszerű organizációjában rejlik.

Szászok és svábok

— Milyen a viszony a szászok és a svábok között, Képviselő Ur?

— A viszony határozottan kitünőnek mondható. A kezdetben észlelt bizalmatlanság teljesen eltűnt és a legteljesebb bizalomnak adott helyet. A különböző német törzsek vezetőit ma őszinte barátság fűzi egymáshoz. A nép legszélesebb rétegeiben pedig életre kelt a szászok és svábok közös sorsának az érzete. Amint a fiatal és ébredő népeknél rendesen történni szokott, a bánáti sváboknál a német nemzeti érzés elementáris erővel tört elő. A szász nép azonban jóleső elégtétellel látja életfeladatának évszázados egyedüllét után minden német törzsre kiterjedni.

— Hogy értékeli képviselő ur Kausch sváb képviselőnek a liberális pártba való belépését?

— Mint egy politikai desperado tettét — volt dr. Roth rövid, de határozott válasza. Kausch képviselőt, folytatta, egy évvel ezelőtt a pártfegyelem súlyos megsértése miatt a Német Parlamenti Pártból kizártuk. Választói népgyűléseken követelték mandátuma visszavonását. Ebből a szituációból Kausch részére egyetlen tisztességes kiút lett volna csak: le kellett volna mondania arról, hogy népe politikai életében tovább is résztvegyen. Ő azonban inkább belépett Bratianu népszerűtlen pártjába, hogy mandátumát így megmentse. Hasonló utakon minden időben jártak politikai szerencselovagok. Ezzel csak egyember politikai sorsa teljeseedett be, aki saját magával és népével véglegesen meg hasonlott. Azonban a Kausch-epizódusnak a svábságra és a többi romániai németiségre semmiféle jelentősége sincs.

Dr. Kovács Jenő.

A szovjet vezetői magánbankok alakulását engedélyezik

Moszkva, április 6. Moszkvai hírek szerint a szovjet vezetői elhatározták, hogy az eddigi gazdasági rendszer csődje miatt rendeletet bocsátanak ki, melynek értelmében a szovjet területén magánbankok és részvénytársaságok alakulhatnak.

Egy örült fogász aki kilopja a paciensek szájából az aranyfogakat

A fogorvosi rendelőtől
a lipótmezői tébolydáig

(Budapest, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Biringstinger Miksa kereskedő 1924 nyarán megtudta, hogy egyik ismerőse, aki fogorvos, egy hónapra fűrdőhelyre ment. Biringstinger fölment barátjának lakására. A szobalánynak kijelentette, hogy ő a doktor ur helyettese, folytatni fogja tovább a rendeltést:

— Fiacskám, — mondotta Biringstinger vállvereggetve a szobalánynak — a rendelőrak alatt mindig tartózkodjon itthon és a betegeket küldje csak be a váróba!

A jönevű fővárosi orvos állandó páciensei nem lepődtek meg azon, hogy a doktor ur egyik orvoskollégáját kérte föl helyettesítésére. Biringstinger Miksa fehér köpenyben a rendelőben fogadta betegeit. A rendelés simán folyt. Biringstinger leültette a pácienseket a székbe, megkopogtatta a szuvasodó fogakat, az összes orvosi műszereket fölhasználta, néha meg is furt egy-egy fogat, de legjobban szeretett fogat húzni Biringstinger Miksa.

— Az ön fogán már nem lehet segíteni, — mondotta legtöbbször az eléje járó pácienseknek — nagyon nagy már a lyuk, nem tartja a plombát, sajnos, nem tehetek mást, ki kell húzni.

A szegény páciens reszketve ült be a székbe és Biringstinger Miksa húzta. Legtöbbször természetesen sokáig tartott a foghúzás és darabokban jött ki a fog. Körülbelül tízenyolc fogat húzott ki négy hét alatt Biringstinger Miksa. Plombálni egyet sem plombált, — ehhez már nem értett — annál több aranyfogot szerelt le. Amikor ugyanis a páciens fogfájásról panaszkodott, az álfogász első sorban azt vizsgálta meg, hogy van-e szájában aranyfog. Ha ilyet talált, azonnal kijelentette, hogy az aranyfog hibás, attól vannak fájdalmai, le kell szerelni és porcellánfogat kell helyébe tenni. Ha a páciens beleegyezett, Biringstinger kivette az aranyfogát. Arra már nem jutott ideje, hogy a porcellánfogat helyébe helyezze. Minden egyes rendelésért azonnal felvette a honoráriumot, — hitelbe nem dolgozott az előrelátó Biringstinger Miksa.

Amikor a fogorvos visszatért a külföldi nyaralóhelyről, Biringstinger Miksa már nem volt sehol. A fogorvos elképedve hallotta, hogy állítólagos barátja egy hónapig helyettesítette, kezelte a pácienseket, fölvette a pénzeket és kivette az aranyfogakat. Még nagyobb volt az elképedése, amikor egymásután jöttek föl a betegek, akiknek Biringstinger foghúzása kisebb-nagyobb kellemetlen következményeket hozott, mindegyikük valamiféle betegséget szerzett az avatatlan kezelés miatt.

A fogorvos a személyleírás alapján megállapította, hogy a szélhámos csak Biringstinger Miksa lehetett, aki ellen pácienseivel együtt följelentést tett család miatt a büntetőjárásbírósnak. A csütörtöki tárgyaláson Biringstinger nem jelent meg, ellenben a lipótmezői elmeegógyintézet hivatalos beadványban értesítette a bíróságot, hogy Biringstinger Miksát a lipótmezői elmeegógyintézetben kezelik, mint ön- és közveszélyes őrültet. A bíróság elrendelte az elmeegógyintézet megkeresését azzal, hogy az elmeegógyintézet igazgatósága küldjön a járásbírósnak szakvéleményt arról, vajjon Biringstinger Miksa teljesen beszámíthatatlan-e és ha igen, van-e kilátás arra, hogy rövid időn belül meggyógyul.

Fizetéseképtelenség miatt
teltári áron alul, az összes

antik butorok,

facsilárok, régi képek és valódi perzsa szőnyegek kerünek eladásra

április 10-től
G n á t z műkereskedés,
Cluj, Piața Unirii 8.

R. Mosse Rt. 1192

Holnap tárgyalják a kamarában a szászrégeni választás ügyét

Egy liberális képviselő támadása az igazságszolgáltatást egységesítő törvény ellen

(Bucuresti-Bukarest, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hivatalos helyről nyert értesülés szerint a közigazgatási javaslat kamarai bizottsága e héten elkészül munkájával. Leonte Moldovanu pénteken terjeszti a javaslatot a kamara elé, amikor is a törvényhozó testületek üléseit egész husvét utáni elnapolják. Valószínűleg még ezen a héten visszakerül a kamarához a nyugdíjtörvény, amely tudvaleg a szenátusban bizonyos módosításon ment keresztül és ezeket a módosításokat a kamarának is helyben kell hagynia. A kamara holnapi ülésén a szászrégeni választás kérdését tüzték napirendre, amelyben előreláthatólag igen heves viták fognak lezajlani.

A kamara mai ülésén Orleanu elnök felolvasta az igazságügyminiszter átiratát, amely Voloch parasztpárti képviselőnek, aki összevert egy falusi

birót, mentelmi jogának felfüggesztését kéri.

Jorga képviselő ezután kéri az igazságügyminisztert, hogy Erdélyben két új törvényszéket szervezzenek, még pedig egyet Oravicán, egyet pedig Nagykarolyban. Marzescu miniszter válaszában leszögezi, hogy a jelenleg érvényben lévő törvények erre jogot nem adnak.

Istrate Micescu liberális képviselő hevesen támadta az igazságszolgáltatást egységesítéséről szóló törvényt, amely szerinte súlyos elégedetlenséget szült Erdélyben.

A szenátus ülésén Gibanescu szenátor kérdést intézett Bratianu pénzügyminiszterhez, hogy miért nem fizetik ki az Erdélyben lévő államkötvényeket. Bratianu Vintila kijelentette, hogy mindaddig, míg az államkincstári bonokat és hadikárpótlásokat ki nem egyenlítik, addig erre nem kerülhet sor.

Egyetemiünnepségek Romániában és külföldön

A belgrádi zsinagógában két miniszter képviselte a kormányt

(Cluj-Kolozsvár, ápr. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári zsidóság vasárnap délelőtt a jeruzsálemi egyetem megnyitásának ünnepe alkalmából templomi hajlékban imádságos áhitatban és ünnepi érzések között mondott halált a gondviselésnek, hogy e napot megérni engedte. A Poale Cedek egyleli istenháza, amely ebből az alkalomból zsufolásig megtelt férfi és női közönséggel, volt színhelye az ünnepségeknek. Kolozsvár legjobb zsidó közönségét láttuk itt, nemcionistákat is, akik megilletődött hangulatban hallgatták végig az ünnepi műsor minden számát.

Délelőtt tízenegy órakor nyitották meg az ünnepet. Az almémorrol taliszban citálta el Eckstein Bela Tarbut-növendék a „Ma tovu“ imát, majd Simon Tibor Juda Edelstein alkalmi versét szavalta el héberül. Ezután az egész ünneplő közönség állva hallgatta végig a királyért mondott imát. Weimann Vilmos héber beszédben méltatta az egyetem jelentőségét, a Tarbut énekára a 67. zsoltárt énekelte, míg Izrael Henrik „Asrecho har Cofim“ versét deklamálta dr. Kohányi Menyhért fordításában. Ezután következett dr. Klein Miksa magasröptű, eszmékkel telített ünnepi beszéde. A 85. zsoltár eléneklése után a nyitott frigszekevény előtt Edelstein Jehuda héber tanár mondott ünnepi imát, az ünnepi zárszót Molnár Jakab, a Tarbut-egyesület elnöke mondotta, buzdítva Kolozsvár zsidóságát az iskolaegyesület istápolására és az iskolaépítési akció áldozatkész támogatására.

A szép ünnepségek a Hatikva eléneklésével ért véget.

A marosvásárhelyi zsidóság ünnepe

A marosvásárhelyi zsidóság, pártányalatra való tekintet nélkül, méltó keretek között ünnepelte a jeruzsálemi egyetem felavatását. Csütörtök este 6 órakor a zsidó iskola dísztermében az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja diszközgyűlést tartott, melyen Citrom Jakab, a mizrachisták szóoka üdvözölte a megjelenteket és néhány szóval méltatta a nagy nap jelentőségét. Dr. Löwy Ferenc főrabbi leüdületes beszédében vázolta a zsidó nemzeti mozgalom eddigi munkáját és eredményeit. Ezután dr. Engelberg Dezső tartotta költői szárnyalású ünnepi beszédét, amelyet a hallgatóság lelkes óvációval fogadott. A Nemzeti Alap nevében dr. Erdélyi Emil beszélt, míg a Keren Hájjeszód nevében dr. Krausz Mór, dr. Bretter Rudolf, a Debora nőegylet, Schwarz Ernő a Barisszia és Rosenfeld Jenő, a cserkészek nevében méltatták a nagy napot.

A beszédek után Simon Pál István és Wess Ferenc hatásosan adták elő Csernichowszki egyik költeményét. A gyűlés dr. Krausz Mór indítványára elhatározta, hogy Chaim Weizmannak üdvözlő táviratot küld, azonfelül a cionista világszervezetnek egy memorandumot, amelyben ünnepélyes ígéretet tesznek arra, hogy Weizmann cionista politikája mellett hűen kitartanak. Az ünnep a Hatikva akkordjai mellett ért véget.

Vasárnap délelőtt a statusquo hitközség templomában volt nagyszabású ünnepély, este pedig 250 terítékes bankett volt.

A resicai ünnep

A resicai zsidóság az egyetemavatás alkalmával az Ariva és Barisszia közreműködésével április elsején a templomban hálaadó istentiszteletet tartott. Az ünnepi beszédet dr. Dezső Hugó ügyvéd mondotta sok átérzéssel és lendülettel. Istentisztelet után a nagyszámú közönség a hitközségi tanácssterembe vonult, ahol a két ifjúsági csoport rendezésében műsoros estélyt tartottak. A műsört a Hatikva hangjai vezették be. Engel Honka szavalt, Steiner Boriska énekelt, Hübsch Lenke németül deklamált, Klein Géza zsidó dalokat adott elő. Kohn Armin erre az alkalomra írt költeményét adta elő, Schwimmer Boriska és Guttmann Szerén szavallással, Friedmann Abrahamné és leánya pedig énekkel járultak az ünnepségek sikeréhez. Kupferschmid Mór és Peszl jiddis dalok előadásával emelték a hangulatot. Az ünnepségek alatt gyűjtést rendeztek a Nemzeti Alap javára, amely 7100 lejt eredményezett.

Bethlenbőlékezett távirati tudósításunk szerint az egyetem felavatása tiszteletére rendezett ünnepségek szombatán impozáns keretek között történt. A zsidóság pártányalati különbség nélkül részt vett az ünnepségen.

Jasiban és Csernovitzban

Jasiban a Kultura nagy termében szerdán este tartották meg az egyetemi ünnepséget. A szereplők javarésze beszarábiai zsidó diák volt és néhány kiváló zsidó színész. Az ünnepségek leirhatatlan lelkesedés közepette folyt le.

Csernovitzban a cionista országos szervezet kezdeményezésére kedden tartották meg a Toynbeehallgában körülbelül kétezzer főnyi meghívott közönség előtt az ünnepséget. Az első szónoklatot Mana egyetemi hallgató tartotta héber nyelven. Az ünnepi beszédet dr. Theodor Weisselberger mondotta, aki kegyelettel emlékezett meg dr. Schapiráról, a heidelbergi egyetem matematikai tanáráról. Ő volt ugyanis az, aki a Zsidó Nemzeti Alapot teremtette meg és egyben ő propagálta legjobban az egyetem felállításának gondolatát. Dr. Majer Ebner és dr. Salamon Kasztner az újjáépítést ismertették és méltatták, a cionista mizrach szervezet nevében Sajó Goldfeld beszélt, aki rámutatott a zsidó tudomány nagy fontosságára és annak az óhajának adott kifejezést, hogy az egyetemen a Tóra örök szelleme uralkodjon.

Két miniszter a belgrádi ünnepségen

A belgrádi zsidóság április másodikán az egyetem megnyitása napján tartott ünnepi istentiszteletet. Az ünnepségen megjelentek a kormány részéről Pribicevics közoktatásügyi miniszter és Trifunovics vallásügyi miniszter, továbbá Joung angol követ a követség személyzetével, Popovics, a tudományegyetem rektora,

Stefanovics Andra, a képviselőtestületben, Bobics és más közéleti egyéniségnek Alkalay országot utána dr. Albola ügyvédek kormány nevében Trifu grádi egyetem nevében

Hindenb

Berlin, április 6. denburgot jelölik. Hinda egy a jelöltséget vissza által Marx a weimari

Zsidó

Igaz történet, n Ötverszázalékos

(Borsa, április 6. A tól.) A máramaros z nyezetéből ntt ki a és demelné, hogy legén számára, de minden történet megható naiva stülje: ez a zsidó népi megmagyarázza a tegna községek türelmetlen Ima a történet:

Moise Chaim Kle móduak közül való vol gény ember. Szegénye Mert a legdrágább kin gyermekét, tizenhétéves talan házasság után sz Aki csak kisse is ism jelent: tizenhárom év után, rabbitól-rabbitól legnagyobb isteni áldá ismeri a zsidó életet, z zsidó asszony számára zenhárom ilyen eszter jesedett minden és me Gyengécske gyermek v sénék a szülők régi zsi tak róla, hogy erőre földi táplálékkal csupár tegetésével. Kikeresték asszonyát, kinek me És a legzsdagabb zsi lányával jegyezte el g hozta gyümölcsöt. A böcher lett belőle, er De isten másképp aka kapott. És itt kezdőd kétségbeesett szülők ha leselkedő halállal. Min naderolták: szétoszt Előbb a kamara ürü került a sor. Mi kész ékszerük volt, szeg gyertyatartó — nagy menora szegények aj állapot nem javult. a sor. Mindenüket s maradt a szekrényben sem használt, a fiu lett. A kitiűő Salame beteg ágya mellett. A osztották a butorokat. asztal, még az ágy is

Az asszony az ut rozta el magát. Kime taktól kikönyörögje: len gyermekét. Sirkő esésében félőrülten v

— Mit akartok venni egyetlen gyer mindenáron akartok de hagyjátok életbe

A hideg téli éjsz hallgatta irtozó lélek lekedését a halottak

Kora reggel min beteg állapota. Ekko kerestek elő a közsé lányt. Ami azt ug házassodhat meg asszonyától kiváltja vállalták, hogy kiler A férfi a „rov“ elő

Palesztinai kirándulásra rubak tisztítása nagyban folyik Czinknél, Cluj

Stefanovic Andra, a tudományos akadémia képviselőjében, Bobics belgrádi alpolgármester és más közéleti egyéniségek. Az ünnepi szöveget Alkalay országos főrabbi tartotta, a szöveget Alkalay országos főrabbi tartotta, a szöveget Alkalay országos főrabbi tartotta.

mondottak beszédet a zsinagógában. Az újvidéki zsidó templomban szintén április másodikán este hat órakor ünnepi istentiszteletet tartottak, amelyen dr. Kiss Henrik főrabbi magasszarnyalású ünnepi beszédet mondott. Az istentiszteletet a Hatikva éneklésével zárták be.

Hindenburg visszautasította elnökjelöltségét

Berlin, április 6. A jobbpártok elhatározták, hogy a jobboldali blokk az elnökségre Hindenburgot jelölik. Hindenburg azonban kijelentette, hogy nem akar politikailag szerepelni és így a jelöltséget visszautasítja. Marx jelöltségét a demokrata-párt választmánya elfogadta, miáltal Marx a weimari alkotmány alapján állóknak közös jelöltje lett.

Meg kell menteni a máramarosi zsidóságot

Zsidó tragédiák — zsidó sorsok

Igaz történet, mi legenda lehetne. Benczion Fisch, a legöregebb cionista ötvisszazsalékos veszettséggel likvidálnának a máramarosi zsidó gazdagok

(Borsa, április 6. Az Uj Kelet munkatársától.) A máramarosi zsidóság nyomoruságos körülmények között él. A zsidó tragédia, mely megírta, hogy legenda legyen belőle. Magunk számára, de minden más nép számára. Hogy a történet meghatározható naivságában is így lássa és beszélje: ez a zsidó népi lélek. E történet különben megmagyarázza a tegnapi este izalmát is, az egész közönség türelmetlen orvos-várását.

Ime a történet:

Egy zsidó tragédia

Moise Chaim Kleister borsai zsidó a jobb-műduak közül való volt. Csak volt, mert már szegény ember. Szegényebb a legszegényebbnél is. Mert a legdrágább kincsét veszítette el: egyetlen gyermekét, tizenhétéves fiát. Tizenhárom évi magtalan házasság után született meg az egyetlen fiú. Aki csak kisse is ismeri a zsidó életet, tudja, mit jelent: tizenhárom éven át epekedni a gyermek után, rabbitól-rabbitól járni, csak azért, hogy a legnagyobb isteni áldás teljesüljön. Ki csak kisse ismeri a zsidó életet, az tudja, hogy mit jelent a zsidó asszony számára, hogy nem lehet anya. Tizenhárom ilyen esztendő telt el, amikor végre teljesedett minden és megszületett Moise Chaim fia. Gyengécske gyermek volt, beteges, de már születésénél a szülők régi zsidó szokás szerint gondoskodtak róla, hogy erőre kapjon a gyermek. Oh nem földi táplálékkal csupán, de a jótétemény megvesztegetésével. Kikeresték a falu legszegényebb zsidó asszonyát, kinek megfelelő kora leánykaja volt. És a leggazdagabb zsidók egyike a legszegényebb lányával jegyezte el gyermekét. És a jótett meghezta gyümölcsét. A gyermek felnőtt, tizenhétéves böcher lett belőle, erős, egészséges szép szál fiú. De isten másképp akarta. A fiatalember hastífuszt kapott. És itt kezdődik a tragédia zsidó része. A kétségbeesett szülők harcra szállottak a gyermekükre leselkedő halállal. Mindenekelőtt mindenüket „mehaderolták”: szétosztották a szegények között. Előbb a kamara ürült ki, aztán a szekrényekre került a sor. Mi készpénzük volt, szétosztották, mi ékszerük volt, szegényeknek adták. Az ezüst gyertyatartó — nagypapáról maradt — és a szép menora szegények ajándéka lett. De a gyermek állapota nem javult. Ekkor a ruhaneműekre került a sor. Mindenüket szétosztották, egy szál ing nem maradt a szekrényben, egyetlen ruhadarab sem. Ez sem használt, a fiú állapota egyre kétségbeesettebb lett. A kitűnő Salamon dr. éjjel-nappal ott állt a beteg ágya mellett. A butorra került a sor. Szétosztották a butorokat. Elvándorolt a szék és az asztal, még az ágy is.

Az asszony az utolsó éjjel nagy dologra határozta el magát. Kiment a temetőbe, hogy a halottaktól kikönyörögje: ne kívánják magukhoz egyetlen gyermekét. Sirkötől sirköhöz ment és kétségbeesésében félőrülten vitakozott a halottakkal:

— Mit akartok tőlem! Miért akarjátok elvenni egyetlen gyermekemet. Nem engedem. Ha mindenáron akartok valakit, vegyetek el engem, de hagyjátok életbe gyermekemet...

A hideg téli éjszakában szinte a fél falu ébren hallgatta irtozó lélekkel az asszony borzalmas perlekedését a halottakkal.

Kora reggel mintha jobbra fordult volna a beteg állapota. Ekkor a szülők kilenc szegény lányt kerestek elő a községből, a kilenc legszegényebb lányt. Ami azt jelenti, hogy a fiú csak úgy házasodhat meg, ha mind a kilenc menyasszonyától kiváltja magát. Más szóval: a szülők vállalták, hogy kilenc szegény lányt kiházasítanak. A férfi a „rov” előtt szerződést diktált: ha gyer-

meke életbe marad, akkor eladja házáat, mindenét, ami ingatlana még van és azt is szétosztja a szegények között. Szent fogadással fogadta ezt is...

Mire hazament a paptól, fia már halott volt. A Halál erősebb volt minden jótéttnél. Az apa és az anya összeroppant a nagy csapás alatt. De erős hittel és igazi zsidó lélekkel, panasz és káromlás nélkül mondták el a halott imájukat:

— Legyen meg a Te igazságod, ki adtad és ki elvetted...

Ez a máramarosi zsidó néplelek, ez az a családi erő, mely oly tisztán és nemesen tartja minden nyomoruságon, szenvedésen, üldözöttségen, éhínségen keresztül.

Benczion Fisch

Nincs olyan máramarosi község, melyben ne ismernek és ne becsülnék ezt a nevet. Már Szigeten figyelmeltették:

— Okvetlen keressék fel az öreg Benczion Fisch. Csodálatos ember.

Felkerestük. De felkerestük volna az ajánlás nélkül is, hiszen tudtuk róla, hogy ő Erdély, Bánát, Máramaros legrégebb cionistája.

Benczion Fisch már a nyolcvanadik évét tapossa és illik itt is hozzátenni: százhusz évig! Hatalmas öreg ember, ősz szakállá hófehér és szemében bánat és tisztaság.

Hűvös reggeli sétán beszélgetünk először egymással. Benczion Fisch Szokolov erdélyi utjáról kérdez. Elmondhatja szinte minden megőrzött szavát. És könnyes szemekkel mondja:

— Ha azt megeríthetem volna, hogy el tudjak menni hozzá. De öreg vagyok, nagyon öreg...

Szokolov régi ismerőse. Még a Hacefirah hasábjairól. És régi barátja volt Smolenskyn is, kivel állandó levelezésben állott.

Benczion Fisch egyszer leégett. Ott veszett minden vagyona, mit összegyűjtött. Az akkor még fiatal Fisch ott állott háza romjai mellett. És keservesen sirt. A barátai körülfogták és vigasztalni próbálták. Fisch azonban még jobban zokogott.

— Nem, nem a vagyonomat sajnálom. Isten segítségével majd csak talpraállok megint. De a házzal együtt elégték a könyveim is. Az én drága könyveim, melyeknek szinte minden betűjét ismerem. De talán ezeket is meg lehet majd újból szerezni. De bennétek a levelek. Smolenskyn és Szokolov levelei. Ezeket pótolni nem tudom soha.

Ezt a kis történetet sok évtizeden át őrzik

Benczion bácsi hívei És valóban nincs mi jobban jellemezze ezt a nagyszerű öreg embert, ki reprezentáló típusa annak, az egységnek, mely a zsidóságot összefogja.

Az öreg egyszerre megáll és felnéz a Prislop vakító fényű havára.

— Gyönyörű! — tör fel belőle a lelkesedés — talán a Libanon lehet még csak ilyen szép!

Oh, a modern zsidó nem tudja megérezni, mit jelent az, hogy ez az öreg chaszid zsidó meglátja a természetet. Hogy megmerte látni! Amikor mindent a gettó falai közé zártak. És immár bámulja, csudálja ezt a hatalmas szépségű hegyóriást gyermekkorára óta, s talán ezzel a csudálattal született, mert apja és nagyapja is itt élt, mint ahogy a borsai zsidó letelepülés talán évezredek multu és tisztasága.

A nép nem tudja mi az antiszemitizmus

Az öreg Benczion Fisch Spinozáról filozofál. Olyan mélységgel és tisztasággal, hogy egyetemi katedraráól se igen hall az ember tisztább és mélyebb dialektikát. És nem túlzás az, hogy a kis Borsán nem is egynéhány olyan chaszid zsidó van, aki teljesen ismeri Spinozát. Általában Spinoza az ittlől régi „maszkil” felvilágosodott zsidóságnak kedvence volt mindig. Alig akad Máramarosban olyan falu, hol egy-két olyan zsidó ne akadna, ki Spinoza iskolájának titkos és bensőséges híve...

De filozofálás helyett gyakorlati kérdésre terelődik a beszéd. Az antiszemitizmusról beszélgetünk. És Benczion Fisch magyarázza:

— A máramarosi romárság és ruthén nép ezt a fogalmat nem ismeri. Hát hogyan is ismerné, hiszen egy sorban él a zsidóval. Együtt dolgozik vele az erdőben és tudja, hogy ép olyan nyomoruságosan vergődő életű, mint ő maga.

Tudja, hogy a zsidó tanultabb és mindig szívesebben áll segítségére, ha tanácsra, jó szóra van szüksége. És nem volt ok a multban sem arra, hogy ne szeresse a zsidót. Az urak úgy hirdették, hogy a zsidó uzsorása, a népnek. Nem igaz! Mert egyformán szenvedte a kiuzsorázást a zsidó a románal, egyformán küzdött az étellel, egyforma olesó áron bocsátotta áruba erdőbe, fűrészekbe, nehéz napszámában, munkaerejét. Itt együtt él, együtt kinlódik, együtt éheznek a zsidó a románal. Itt nem fognak az antiszemitizmus hazug jelszavai. Ez a nép tudja, hogy az mind „uri hazugság.” S maga a nép keserűen látja, hogy sorsa most rosszabb a rosszál. S aligha vigasztalja meg az, hogy a zsidónak még nálánál is rosszabb sorsa van.

Egy zsidó megoldás

Egy hosszú szakállas patriarchalis kinézésű zsidó csatlakozik hozzánk. Meir Pollak, a roshakol. Egyike a legtekintélyesebb, leggazdagabb zsidóknak.

Megtudjuk tőle, hogy a zsidó tömegek leromlása ott kezdődik a gazdag zsidóság teljes leromlásában. Amikor a már egyre nagyobb társaságban szóba kerül, miképpen lehetne megoldást találni, okos, értelmes máramarosi választ kapunk:

— Alakuljon egy állami felügyelet álló likvidáló társaság, mely átveszi a zsidó vagyontokat és kifizeti. Nincs Máramarosban olyan zsidó, ki nem lenne hajlandó akár fele áron is vagyonát likvidálni. Ha az államnak annyira fájó sebe a zsidó kérdés, ám fogjon így hozzá a racionalis megoldáshoz. Likvidáltassa azok vagyonát, kik menni akarnak. Jól jár vele az állam, de belétörődünk mi is.

Ime, így tér vissza a herzli gondolat a zsidó vagyonok egységes likvidálásáról. De ebben a máramarosi megoldásban legalább annyi volt a keserűség, mint a megoldás realitása...

Tavaszi felöltő

jó minőség
lej 2500

Katz & Mendel
Cluj. Piața Unirii No 10.

Lej 2300
jó minőségű

tavaszi öltöny

Elvi jelentőségű per a semmitőszék előtt

Egy kolozsvári ügyvéd tízennyolcmillió lejét védte meg a városnak

(Cluj-Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jogi szempontból rendkívül érdekes per került a napokban a bukaresti semmitőszék elé. Comsa Jonel, a kolozsvári Central-bank igazgatója megfeleltette a város által reá rótt házvásárlási póttelleteket, azt hangsúlyozva védője által, hogy a városnak, amely immár nem bír törvényhatósági joggal, nem lehet hatalmában ilyen illeteket kiróni. A pernek nagy jelentősége volt elvi szempontból, mert hiszen ha a semmitőszék ítélete elmarasztalja a várost, akkor ez eo ipso azt jelentette volna, hogy a városnak vissza kell fizetnie az ilyen módon különböző vásárlókra kirótt illeteket, amelyek mintegy tízennyolcmillió lejt tettek volna ki.

Comsa Jonel 1922-ben az Erzsébet-uton vásárolt egy villát magának ötszáz ezer lejtért. A rendes állami ötszázalékos átruházási illeteken kívül a város még hét- és félszázalék póttelletek rótt ki rá.

A városnak ezt a rendelkezését Comsa nem akarta akceptálni és dr. Dragomirescu kolozsvári ügyvéd útján a közigazgatási bizottsághoz felebbezett. A felebbezés alkalmával az ügyvéd azzal érvelt, hogy a város az impérium átvételével elveszítette törvényhatósági jellegét s így nincsen jogában illeteket kiróni. A bizottság azonban nem vette tekintetbe az érveléseket és megítélte a város részére a hét és félszázalékot. Az elmarasztaló döntés folytán Comsa felebbezést jelentett be a semmitőszékhez, ahol a tárgyalást az elmúlt péntekére tűzték ki. A város érdekeit dr. Giurgiu János képviselte.

A referens bíró betérjesztése után dr. Brediceanu bukaresti ügyvéd mondott nagy beszédet Comsa igazgató érdekében. A város rendelkezését formai okokból is kifogásolta, mert a törvények előírják, hogy ilyen természetű rendelkezéseket publikálni kell a Monitorul Oficialban. Kolozsvár város ezt elmulasztotta.

A beszédre dr. Giurgiu replikázott. Felemlítette az Erdélyben levő 1886. évi törvényoikk 11-ik paragrafusát értelmében az ilyen rendelkezéseket csak kifüggeszteni kell a városi tanács hirdető tábláján. Ami a törvényhatóságot illeti, az a prefektusokra szállt át, de viszont az illetek kiróását a város részére belügyminiszeri engedély hagyta jóvá. Dr. Giurgiu kimutatta végre, hogy az ilyen módon beszédett illeteket a város a tisztviselők helyzetének javítására fordította.

Egy órai tanácskozás után a kuriai elnök kihirdette az ítéletet. Eszerint megerősítette a város 1922-beli illetékkiróási jogát és ennek értelmében elmarasztalta Comsa Jonel igazgatót.

Megemlítendőnek véljük, hogy a város illetékkiróási joga 1923 április elsejétől megszűnt. Jelenleg tehát az a helyzet, hogy a vásárlónak ma nem kell megfizetnie a hét- és félszázalék póttelleteket.

— **Megállapították Törökország iraki határait.** Bernből jelentik: A népszövetség Törökországnak Irák felé eső határait megállapító bizottsága, melyben Teleky volt magyar miniszterelnök, Wirsen svéd miniszter és Paulis belga ezredes vettek részt, befejezte munkáját és visszatért Európába.

izetéseketelenség miatt a fennmaradt
400 drb. eredeti logozóbb
festmény
minden elfogadható áron
lesz kiadásra április 6-tól.
GRÁTZ műkereskedés, Cluj
Piața Unirii, No 8. (volt Fötér)
R. Mosse Rt. 1192

Tovább folyik a kereskedők harca

Véres verekedés a háztulajdonosok bukaresti gyűlésén

(Cluj-Kolozsvár, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a Sfatul Negustoresc bukaresti helyiségében szombaton délután értekezletet tartottak a kereskedők, amelyen elhatározták, ha a kormány nem hosszabbítja meg az üzletbérleteket, Románia összes kereskedői kilépnek a liberális pártból, ezenkívül pedig a költözökös napján bezárják üzleteiket és a kulcsokat, valamint az üzleti könyveket a törvényszéknél letétbe helyezik.

Vasárnap délelőtt a háztulajdonosok tartottak gyűlést a „Dacia” nagytermében. Az ülésen néhány kereskedő is megjelent, akik közbeszólásaikkal véres verekedést provokáltak, melynek során többen megsebesültek.

Különösen súlyos bántalmazások érték egy Asig nevű rokkant kereskedőt. Az ülésen jelenlévő királyi biztos és a közbeleépő rendőrség csak nagynehezen tudták a rendet helyreállítani. Többeket letartóztattak, akiket azonban kihallgatásuk után újra szabadlábra helyeztek. A rend helyreállítása után folytatták a tárgyalásokat és konkluzióképpen kimondották, hogy a háztulajdonosok továbbra is ragaszkodnak a régebbi követeléseikhez.

A délután folyamán ugyancsak a Dacia nagytermében az iparosok és kereskedők tartottak gyűlést. A gyűlés elnöke a kolozsvári Sfatul Negustoresc elnöke Tuffly Richard volt. Megnyitó beszédében hangzott, hogy a bérhelyiségek szabad forgalma mulhatatlanul tönkre fogja tenni az ország kereskedelmét. Többek hozzájárulása után a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben megállapítják, hogy a kormány nem akarja figyelemre méltatni a kereskedők érdekeit. Tehát a magatartásával előidézett gazdasági csapásért kizárólag a kormány felelős. Végre kimondták, hogy végső erőfeszítéssel kitartanak mindaddig, amíg igazukat győzelemre viszik.

Averescut audiencián fogadta a király

Bucuresti-Bukarest, április 6. Averescu tábornok, volt miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audiencia másfél óra hosszat tartott. Politikai körökben Averescu királyi audienciájának óriási jelentőséget tulajdonítanak.

Németország közvetlen tárgyalásokat kezd Romániával

Románia álláspontja győzött a jövátételi bizottságban

(Bucuresti-Bukarest, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirta annak idején az Uj Kelet, hogy a kormány S. Rosenthal bukaresti ügyvédet küldte ki a jövátételi bizottsághoz, hogy ott a román-német konfliktus ügyében Románia álláspontját képviselje. Párisból érkezett híradások szerint Románia álláspontja a jövátételi bizottság előtt teljes győzelmet aratott. Ismeretes ugyanis, hogy a jövátételi bizottság intervencióját Németország kérte, míg Románia le kívánta szögezni, hogy a jövátételi bizottság ebben a kérdésben nem dönthet és csak a két ország közötti közvetlen megegyezésnek van helye. A jövátételi bizottság legutóbbi ülése, amelyen Románia álláspontját Rosenthal ügyvéd képviselte, foglalkozott Németország beadványával. Németország két pont megállapítását kérte.

1. Jogos-e Romániának az a követelése, hogy Németország aranyértékben fizesse meg az általa kibocsátott bankjegyeket.
2. Amennyiben Németország fizetési köte-

lezettségét megállapítanak, bele volna-e ez kalkulálható a Dawes-féle tervbe.

A jövátételi bizottság mind a két kérdésre azzal felelt, hogy nem tartja magát kompetens fórumnak a döntésre.

A jövátételi bizottság határozata nagy meglepést keltett a bukaresti politikai körökben, amihez hozzájárult az is, hogy ma délben tizenkét órakor Freytag, Németország bukaresti követe megjelent Duca külügyminiszternél és vele hosszasan tanácskozott a német-román konfliktusról. Politikai körökben a tárgyalásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Már maga az a tény is, hogy Németország ilyen hamar megtette a lépéseket a közvetlen tárgyalások felvételére, kellemes hatást gyakorolt kormánykörökre.

Rosenthal ügyvéd táviratilag jelentette a kormánynak, hogy holnap Bukarestbe utazik, amikor is személyesen fog beszámolni missziójának eredményéről.

Belső kölcsönnel akarják szanálni a francia frankot

Herriot fontaineblau-i beszéde. Millerandot szenátorrá választották

(Páris, április 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Herriot miniszterelnök tegnap fulmináns beszédet mondott, melynek tartalma annál is inkább szenzációs, mert minden kitévelén megérzik, hogy Chamberlain beszédének hatása alatt készült. Herriot a beszédében a pénzügyi krízis felidézéséért is az imperialistákat teszi felelőssé. Annál is inkább jelentős e beszéd, mert eddigelé maga Herriot is tartózkodott attól, hogy Clemenceau versaillesi politikáját bíráló alá vegye. Minden jel arra vall tehát, hogy Franciaországban is új orientáció vette kezdetét, hasonló az Angliáéhoz, mely az európai béke megteremtésének lehetőségét az imperializmus teljes leépítésében látja.

Herriot fontaineblau-i beszédében Poincaré, Millerandot, Clemenceaut élesen megtámadta, mint annak sz imperializmusnak képviselőit, mely romlásba vitte Franciaországot. — Sokan — mondotta — a mai kormányt igyekeznek okolni a frank krízise miatt. A frankkrízist pedig nem a mai kormány, hanem Poincaré-ék idézték fel, akiknek rövidlátása, makacssága vérszebb volt Franciaországra, mint a háború. Ezt hazafiúi kötelességemnek tartom kimondani.

Ezután Herriot a francia haladás embereit összefogásra hívta fel, mert csakis a progresszió egységével lehet védekezni a reakció egysége ellen. A franciáknak mindent el kell követniök a frank árfolyamának javítására és az adósságok törlesztésére.

Mint Párisból jelentik, De Monzie szenátor, az újonnan kinevezett pénzügyminiszter elkészítette

javaslatát, mely lehetővé teszi, hogy a súlyos pénzkrisist megoldják anélkül, hogy a vagyonváltsághoz vagy pedig az infláció eszközeihez kellene nyulni. De Monzie azáltal véli szanálható a helyzetet, hogy a kormány bérbeadja az állami monopóliumokat, felemelik az adókat. Az új pénzügyminiszternek az a terve, hogy négy milliárdnyi ideiglenes államjegyet fog kibocsátani, mert úgy véli, hogy ezáltal a teaurált tőkéket ki lehet csalogatni retek helyéről.

De Monzienek kinevezése Herriot helyzetét kétségkívül megnöveztette, mert De Monzie ragaszkodik a vatikáni követség fentartásához. Herriot így két malomkö közé került s ha ügyetlenül takarít, könnyen megbukhatik.

Legújabb párisi jelentések szerint, a szajnai körületben Millerandot 520 szavazattal szenátorrá választották. A szenátusban személye körül nagy harcok várhatók.

A „Matin” érdeklődései szerint De Monzie pénzügyminiszter azt fogja javasolni a parlamentnek, szólítsa fel a polgárokat arra, hogy vagyonuk öt százalékáig négy percentes kamatozással kölcsönkötvényeket vásároljanak. Ha ilyen uton nem lesz lehetséges a szükséges pénz elteremtési, akkor azok, akik az önkéntes szolgáltatást megtagadják, kitészik magukat vagyonuk megvizsgálásának. Ezek ellen adócsalás címén eljárást fognak indítani. Ezenfelül a pénzügyminiszter pénzügyi tanácsot szándékozik szervezni a pénzügy, ipar, kereskedelem mértékadó tényezőiből.

volt semm...
liát az ill...
irodalmán...
ezek, hogy...
az első bi...
kül írja a...
ténész, Ad...
„Elég, ha...
könyve az...
piaci értele...
Milyen kis...
Védáknak,
a könyv ki...
történelmi...
felelő oldak

— Haza...
megirtuk, M...
mányutat te...
ott a listtel...
érkezett haz...
latairól a ta...
fogja megb...
kenyer- és li...
— Az ors...
Noszti Mór o...
vezetésére a...
Arad: Dr. Ko...
győzsemmiklós...
környéke: Vén...
rael, Weisz...
Scharfstein He...
Lajos, Baróth...
mon Testvérek...
Braun Mihály...
Szászváros: Dr...
hely: Gottesma...
vásárhely, Vull...
Lefkovits Bern...
Sonnenklár Vil...
rosillye: Dr. R...
Blumenfeld Dez...
lágysomlyó: Dr...
Fehér Ferenc.

— A sza...
ünnepe. Sikert...
máron az elm...
vezetősége. A f...
számok és szava...
melynek minden...
zentált, különö...
József dr. nagy...
nyelv térhódítás...
Hermann Ella h...
Gyulai Elek h...
Dezső felolvasá...
József, dr. Fisch...
játékával, dr. Bo...
emelték az est sz...
zárobeszéde rekes...
pártfogását kérte

— Kirándul...
ben. Bukarestből...
városba érkezik n...
diákcsapat több ta...
degek fogadására...
látogatást a román...
fogja.

HIREK

harca

szabadlára helyez
után folytatták a
képen kimondották,
bra is ragaszkodnak

gyanacsak a Dacia
és kereskedők tar-
nlőke a kolozsvári
uffly Richard volt.
ztata, hogy a bér-
ulhatatlanul tönkre
kedelmét. Többek
atározati javaslatot
állapítják, hogy a
re méltatni a ke-
magatartásával elő-
zárólag e kormány
hogy végső erőfe-
g, amíg igazukat

rály

délelőtt kihallga-
tai körökben Ave-

kezd

ban

le volna-e ez kal-

d a két kérdésre
magát kompetens

rozata nagy meg-
politikai körök-
hogy ma délben
etország bukaresti
gyminiszternél és
t a német-román
ben a tárgyalás-
itanak. Már maga
ág ilyen hamar
den tárgyalások
akorolt kormány-

ag jelentette a
karestbe utazik,
zámolni misszió-

frankot

sztották

gy a súlyos pénz
vagyonsértéshez
kellene nyulni.
ak a helyzetet,
mi monopólium-
pénzügyminiszter-
rdnyi ideiglenes
gy véli, hogy
t csalogatni rej-

erriót helyzetét
De Monzie ra-
rtásához. Herriot
ügyetlenül tak-

int, a szajnai ke-
szenátorra vá-
körüli nagy har-

int De Monzie
a parlamentnek,
gy vagyonuk öt
ozással kölcsön-
uton nem lesz
eremteni, akkor
t megtagadják,
gálásának. Ezek
gnak indítani.
zgyi tanácsot
par, kereskede-

**Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó-
ság napilapja**
Szerkesztő: G. Szalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 35 lei, negyedévre
240 lei, félszre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás
megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

Az angol bibliatársulat egyik évi jelentésé-
ben különös kulturhistóriai adat vonja magára
az olvasó figyelmét. A bibliát teljes egészében
lefordították a cigány nyelvre.

Ez a 440-ik olyan nyelv,
amelyre a zsidók szent köny-
vét eddig lefordították. Ezzel
a bibliafordítással a cigány
nyelv belépett az irodalmi
nyelvek sorába. Nem először
történik ez így. A 440 nyelv
közül, amelyre a bibliát ed-
dig lefordították, a tulnyomó
többségnek egyáltalán nem

volt semmiféle irodalmi terméke, mielőtt a bib-
liát az illető nyelvre lefordították. E nyelvek
irodalmának története (és nagy kultúrnyelvek
ezek, hogy mást ne is említsünk: a német is)
az első bibliafordítással kezdődik. Nem ok nél-
kül írja a nagy keresztény orientalista és tör-
ténész, Adolf Harnack, az egyik művében:
„Elég, ha arra gondolunk, hogy a biblia
könyve az ókornak és — ha mindjárt nem is
piaci értelemben — és könyve az újkornak is.
Milyen kis jelentősége van Homérosznak, a
Védáknak, a Koránnak a biblia mellett. És ez
a könyv kimeríthetetlen. Eddig még minden
történelmi kor megtalálta benne a neki meg-
felelő oldalakat.”

Hazaérkezett Moga tanácsos. Amint
megirtuk, Moga Cornél városi tanácsos tanul-
mányutat tett Erdély nagyobb városaiban, hogy
ott a lisztellátást tanulmányozza. Utjából tegnap
érkezett haza, amikor is jelentést tett tapaszta-
latairól a tanácsnak, mely őt valószínűleg azzal
fogja megbízni, hogy szabályozza a város
kenyér- és lisztellátását.

Az országos sékelbiztos közleményei.
Noszin Mór országos sékelbiztos az ideai sékelakció
levezetésére a következő sékelbiztosokat nevezte ki:
Arad: Dr. Kollin Jenő és Dr. Singer Jenő, Gyer-
gyószentmiklós: Dr. Klein Vilmos, Borosjenő és
környéke: Vértes Ignác, Beszterce: Dr. Scherf Is-
rael, Weisz Hermann, Baia-Mare, Borgóprund:
Scharfstein Hermann, Diciosanmartin: Dr. Lebovits
Lajos, Baróth: Miklós József, Aranyosgyéres: Sala-
mon Testvérek, Lugoj: Neumann Miksa, Égerhát:
Braun Mihály, Szatmár: Dr. Steinberger Ernő,
Szászváros: Dr. Löwenstein Lajos, Székelyudvar-
hely: Gottesmann Vilmos, Dr. Krausz Mór, Maros-
vásárhely, Vulkán: Hoffmann Sándor, Borossebes:
Lefkovits Bernát, Resica: Schwartz Géza, Pancota:
Sonnenklár Vilmos, Hátszeg: Dr. Deák Lajos, Ma-
rosillye: Dr. Rappaport Lipót, Nagysomkut: Dr.
Blumenfeld Dezső, Karánsebes: Pető Tibor, Szi-
lágysomlyó: Dr. Milliczér Lajos, Nagykaroly: Dr.
Fehér Ferenc.

**A szatmári Tarbut-iskola kultur-
ünnepe.** Sikertelt irodalmi estét rendezett Szat-
máron az elmúlt vasárnap este a Tarbut-iskola
vezetősége. A felolvasás szabad előadások, zene-
számok és szavaltatból összeállított nivós programból,
melynek minden egyes száma kulturértéket repre-
zentált, különös jelentőséggel emelkedett ki Fischer
József dr. nagyszabású szabadelőadása a héber
nyelv térhódításának igazolásáról, valamint Feketéné
Hermann Ella hegedűművész kitérő hegedűjátéka
Gyulai Elek zongorakíséretében, dr. Frischmann
Dezső felolvasásával, a Lipschitz Samuné, Weisz
József, dr. Fischer Miklós zongora-trió precíz össz-
játékával, dr. Borgida József nagyhatású szavallattal
emelték az est sikerét. A programot dr. Stern Mór
záróbeszéde rekesztette be, aki a zsidó közönség
pártfogását kérte a meglévő héber iskola számára.

**Kiránduló lengyel diákok Bukarest-
ben.** Bukarestből jelentik: Holnap délelőtt a fő-
városba érkeznek nagyobb számú lengyel kiránduló
diákokat több tanár kíséretében. A lengyel ven-
dégek fogadására megtették az előkészületeket. A
látogatást a romániai diákság közelebből viszonzni
fogja.

**Két elnöke lesz a fuzionált nemzeti
pártnak.** Bukarestből jelentik: A Jorga-Arge-
toianu-féle nemzeti és az erdélyi nemzeti párt
fuzionálás után függőben maradt a
fuzionált párt egyik legfontosabb szervezeti
kérdése, hogy ki legyen az új párt elnöke.
Hosszas megbeszélések után a fuzionált párt
elnöksége megtalálta a leghelyesebb megoldást.
A határozat értelmében ma Maniu Gyula és
Jorga Miklós között levélváltás történt, amely-
ben a két pártvezér megegyezett abban, hogy
közösen fogják viselni a fuzionált párt elnöki
tisztét.

A berlini fémipari sztrájk. Berlinből
jelentik: A fémiparban a munkások egyrésze
sztrájkbalépett. A gyáriparosok a munkásokhoz
ultimátumot intéztek, mely szerint, ha a munkások
nem veszik fel hétfőig a munkát, a gyárak kizár-
ják őket. Miután a munkások visszautasították az
ultimátumot, négy gyár bezárta kapuit. Hétezer-
nyolcszáz munkás ennek következtében kenyér nél-
kül maradt. Tekintettel a többi gyárak szolidaritá-
sára, várható, hogy a többiek is kizárják munkásai-
kat, miáltal kétszáznegyven ezer munkás kenyér
nélkül fog maradni.

Eljegyzés. Ritman Esztikét Szászrégen-
ből eljegyezte Klein Rudolf Dengeleg. (Minden
külön értesítés helyett.)

**A Zsidó Árvagondozó felhívja a gon-
dozása alatt álló összes özvegyeket, hogy ingyen-
pászká átvétele végett holnap és holnapután dél-
után a hivatalos órák alatt 3—6-ig az Árvagon-
dozó irodájában jelenjenek meg.**

Vasuti sikkasztók a tábla előtt. A ko-
lozsvári törvényszék ez év februárjában tartotta
meg a fő tárgyalást két vasuti sikkasztónak *Jianu*
Mihálynak és *Laiu Jánosnak* bűnperében. A két
megtévelyedett fiatal ember szövetkezve, körül-
belül száz ezer lejjel károsította meg a vasutat. A
törvényszék ezért Jianut háromévi börtönnel és
Laiut nyolchavi börtönnel sújtotta. Felelősség foly-
tán a táblai büntető tanács elé ma került az ügy.
A referálás és kihallgatások megtétele után
a tanács ítélehozzátára vonult vissza s körül-
belül félórás tanácskozás után az elnök kihirdette
a Tábla határozatát. Eszerint Jianu büntetését *le-
szállítja egy évre.* A Laiu büntetését pedig *két-
hónapi fogházra.* A főügyész megnyugodott az
íletben.

Pusztító robbanás Szkutariban. Szku-
tariból jelentik: A szkutarii vámhivatalban
nagy robbanás történt, amely borzalmas pusztí-
tást vitt végebe Szkutariban. Egy kilométer
körzeten belül bedőlték a házak tetői és össze-
törték az ablakok. A vámhivatalban és közvet-
len környékén minden érték elpusztult. A robb-
banás részleteit és közvetlen okát még nem
állapították meg, de az alban hatóságok azt hi-
szik, hogy a katasztrófa az Achmed Zogu-kor-
mány ellenfeleinek a műve. Szkutariban kihir-
dették az ostromállapotot. A rögtönítélő bírós-
ág több embert halálra ítélt. Két halálos íté-
letet már végrehajtottak. Fan Nollí hivei a
statárium elől tömegesen elmenekülnek Albá-
niából. A menekülők a jugoszláv hatóságokhoz
fordultak menedéért. A menekülők között van
a miridita csendőrség parancsnoka is.

Nagy tüzvész Brüsszelben. Brüsszel-
ből jelentik: A város középpontjában, a tözsde-
palota és a városháza között csütörtök délelőtt
egy nagy butorgyárban tűz ütött ki és rövid
idő alatt az egész gyárépület leégett. Olyan
rohamosan terjedtek tovább a lángok, hogy a
szomszédos házak is veszedelemben forogtak,
a lakókat ki kellett költöztetni, de csak a
szomszédos Filipp-féle lámpagyár pusztult el,
a többi házat sikerült megmenteni.

**Ujabb letartóztatás Kassán a Leirer-
féle gyilkossági ügyben.** Budapestről jelen-
tik: A kassai rendőrség átiratban értesítette a
budapesti rendőrséget, hogy letartóztatta Hu-
dacseket, aki elmondotta, hogy Dohal és Pöt-
tör régebben ismerik egymást. Hudacseknek
több kassai banknál ékszerai vannak letétben,
amelyekről azt hiszi a rendőrség, hogy Leirer
Amáliáé. Hudacsek bevallotta, hogy másfél év-
vel ezelőtt a Fecske-utcai rablógyilkosságot is
Pötör Gyula követte el. Ekkor ugyanis *Tauszig*
Vilmosnét meggyilkolva és kirabolva találták
meg. A tetteseket akkor nem sikerült kinyo-
mozni. A rendőrség részéről a nyomozás telje-
sen befejeződött.

**Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a
Franco-Romana Alt. Biztosító Rt.-nél. Képvise-
let az ország minden helységében.**

Bezúrták az erzsébetvárosi zsidó- templom ablakait.

Erzsébetvárosról jelentik: Az erzsébetvárosi kicsiny lélekszámú ortodox zsidó
hitközség zsinagógája már másodízben esett ál-
dozatul egy antiszemita csoport romboló kedvének.
Két héttel ezelőtt minden különösebb aprópó nélkül
egy éjszaka ismeretlen tettesek bevették a zsinagóga
összes ablakait. A kis hitközség erejét jóval meg-
haladó áldozatkészséggel újból megcsináltatta az
ablakokat. Az új ablakok mindössze két hétig véd-
ték a szél és az eső ellen a templomot. Szombat
este egy román staggione-színház vendégszerepelt
a városkában. Amikor az előadás véget ért a
színészek a pályaudvar felé tartottak, a színház
lelkesebb közönsége kísérte őket végig az utcákon.
A lelkesedésnek ezt a perceit egy antiszemita
csoport arra használta fel, hogy kövekkel bezúrt
a zsinagóga összes ablakait. A rombolók egy része
a bevert ablakokon keresztül bemászott a templomba,
ahol lerántották és összezúrták a lámpákat is. Az
Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség intervenciálni
fog az illetékes hatóságoknál a hasonló jelenségek
megakadályozása, illetőleg megtorlása érdekében.

Meggyilkolt gyermek a Szamosban.

A tegnapi délután az egyik rendőrszem észre-
vette, hogy a Szamoson egy gyermek hullája
uszik lefelé. Azonnal jelentést tett, mire Pet-
roniu komiszár bevezette a vizsgálatot. A ki-
szállt rendőrorvos megállapította, hogy a gyer-
meket előbb megfojtották és azután vetették a
vízbe. Folyik a vizsgálat.

Két lump öngyilkossága.

Londonból jelentik: Néhány nap előtt a város északkeleti ré-
szének egy elhagyatott telkén két holttestet talál-
tak. Az egyik egy ötven, a másik egy husz év
körüli férfi holtteste volt. Az idősebbikről kideri-
tették, hogy azonos *Coopevel*, egy londoni híres
orvosnak a fiával. Különös ember volt, aki nagy
tudománya mellett a szélhámosságok egész sorozatát
követte el. Így többek között egyszer arra kérte
a királynét, hogy egy vakok intézete javára írjon
egy költeményt. Coope a költeményt kinyomatta és
az utcán árusította. A befolyt összeget azonban
nem szolgáltatta be a vakok intézetének, hanem az
általa rendezett orgiákon eltékoztolta. A fiatalabb
halott egy gazdag frankfurti kereskedő fia volt, aki
akkor ismerkedett meg Coopevel, amikor egy na-
gyobb örökségre tett szert. Ebből a két ember
13.000 fontot rövid néhány hét leforgása alatt el
is költött. Nyilvánvaló, hogy a megmaradt kis
pénzt is eltékoztalták és amikor már hitelük is ki-
fogyott, öngyilkossággal vetették véget életüknek.

* Szívbeteg gyógyítására a legtekélyesebb
szívbeteg-osztályt létesített a dr. Jakab-féle Liget-
szanatórium (Budapest VI. Nagy János-u. 47). Az
orosi tudomány legfinomabb vizsgálati eszközei
(elektrokardiograf stb) a dr. Jakab-féle Liget-szana-
tóriumban az orvosok rendelkezésére állanak. Sza-
bad orvosválasztás, mérsékelt árak. Napidíj a
magánklinikai osztályon 150.000 korona. 3

* A villanymizéria legyengített áramával
is nappali fényt ad a Tungstram-izzólámpa.

* Schuszték György ur saját érdekében je-
lentkezzék. F. M. Cluj

* Kérjen Purgot eredeti dobozban. (2)

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya min- den színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat- színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT
FÖTÉR 13
Divatkönyvekben és költőtarokban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Nem végleges a szeszadó törvényjavaslat

Lényeges módosítások várhatók a főbizottság ülésén

(Cluj-Kolozsvár, április 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai szeszipari érdekeltségek körében egyre nagyobb nyugtalanságot okoznak azok a hírek, amelyek a készülő új szeszadótörvényjavaslatról kapcsolatosan láttak napvilágot. A nem minden alapot nélkülöző hírek arról számolnak be, hogy a romániai szeszipar ellen a készülő szeszadótörvény olyan merényletet tartalmaz, amely ha törvényerőre emelkedik, alig egy évtized leforgása alatt elpusztít egy olyan iparágat, amely eddig adóbevételeiben milliárdos jövedelmet biztosított az államnak.

Egyes verziók szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszternek az a terve, hogy a szeszgyárak meglévő törzskontingensét három évenként huszonöt százalékkal csökkentse. Ez a terv, amennyiben megvalósulna, nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy tizenkét év leforgása alatt a szeszgyárak törzskontingense nullára redukálódna és ezzel egyidejűleg megszűnne a szeszgyártás. A törvényjavaslat ezenkívül több olyan súlyos intézkedést tartalmaz, melyek kétségtelenül a szeszgyártás teljes megbénítását hivatottak elősegíteni.

A készülő új törvényjavaslat folytán előállott helyzettel az erdélyi és bánáti mezőgazdasági szeszgyárosok tegnap Kolozsvárt választmányi ülés keretében foglalkoztak, amelynek során Tischler Mór elnök, Wertheimer Miksa, Mendel Jakab és Halász szeszgyárosok beszámoltak azokról a tárgyalásokról, amelyeket Bukarestben folytattak a törvényjavaslat módosítása érdekében.

Ezek során a szeszgyárosoknak több lényeges pont megváltoztatására vonatkozólag sikerült konkrét ígéretet nyerni a kormánytól és így némileg megnyugtatólag hatott a választmányra, hogy a törvényjavaslat még nem végleges, mert a holnap összeülő főbizottság a szeszgyárosok bevonásával fogja a törvényjavaslatot részleteiben letárgyalni. A választmányi ülés éppen ezért nem foglalt állást a javaslatl szemben és erre csupán a főbizottság ülésének befejezése után fog sor kerülni.

A barcasági szeszgyárosok hasonló választmányi ülését ma tartják meg Brassóban, amelyen az erdélyi és bánáti szeszipari szövetség kiküldöttként dr. Kiss Mór szövetségi titkár vesz részt.

A kolozsvári ipartestület közgyűlése.

Tegnap délelőtt tartották meg a kolozsvári ipartestület ez évi rendes közgyűlését Moldovan Antal elnök elnöklété mellett. Az előterjesztett évi jelentés beszámolt az ipartestület által a múlt évben lefolytatott akciókról. Az ipartestület a tanonciskolák tanulási idejének rendezése, a vasárnapi munkaszünet szabályozása érdekében tett lépéseket. A kolozsvári vilamosmű ügyében történt intervencióján kívül a portómentesség visszanyerése iránt tett felterjesztést. A jelentés ismertetése és tudomásul vétele után az elnökség közölte a közgyűléssel, hogy az ipartestület belépett az Aradon újjáalakult országos szövetségbe és a tagsági díjat harmincezer lejben állapították meg. Ezután a beiratási díjakat száz lejről ötszáz lejre emelték fel. A napirend letárgyalása után megejtették a választásokat s ennek eredményeként az előjáróságokba rendes tagoknak a következők választottak be: Ghili György, Niman Sándor, Vajas György, Petricas Aurel, Ghise Sofron, Potora Athanasiu, Farkas József, Attil Adolf, Fehérvári Béla, Kontz Ernő, Deák Ferenc. Póttagok: Manciu János, Moldovan Péter, Mussa Gyula, Jánosi János és Németh István.

A zsidó kisegyszintenciák bankjának részvényjegyzési felhívása.

A Kishitel- és Takarékbank R. T. részvényjegyzése, mint ismeretes, április 9-én befejezést nyer. Miután az alapszabályok értelmében csak azok részesülhetnek kedvezményben, akik legalább egy darab részvény birtokosai, minden zsidó kisiparosnak és kereskedőnek eminens érdeke, hogy tehetségéhez mérten lejegyezzen egy bizonyos mennyiségű részvényt. A jegyzésnél a 200 lej névértékű részvény 30 százalékát kell lefizetni 20 lej alapítási költséggel együtt. Jegyezni lehet az alábbi helyeken: Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. (Renner Palota), Kereskedelmi Hitelintézet Rt. (Piata Unirii 20.), Közgazdasági Bank Rt. (Str. Memorandului 20.), Polgári Takarékpénztár Rt. (Str. Memorandului), Ort. zsidó hitközségi Iroda (Str. Dubarilor 1.), Izr. hitközségi Iroda (Calea Regele Ferdinand 48.) Poale Czedek Egyesület Iroda (Str. G. Baritui 18.), Zsidó Arvagonozó Hivatal, Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Regele Ferdinand 48.), Uj Kelet Kiadóhivatala (Str. Baron L. Pop 10.), Janovitz Géza (Calea Regele Ferdinand 26.), Ehrnszter József vendéglős (Reg. Ferdinand 22.)

Harmincszázalékos lesz a CFR. tarifaemelése.

Bukarestből jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a kormány felhatalmazása alapján a CFR. vezérigazgatósága május elsejével tarifaemelést léptet életbe, amely ki fog terjedni egy a személy, áru, mint a podgyász díjazására. Beavatott helyről nyert információ alapján az „Argus” arról ad hírt, hogy a CFR. által május elsején életbeléptetendő generális tarifaemelése nem ötven, hanem 30%-os lesz.

Jövő héten elkészül a román-magyar kereskedelmi kamara tervezete.

Bukarestből jelentik: Több ízben beszámolt már az Uj Kelet azokról a tárgyalásokról, amelyeket egy román-magyar kereskedelmi kamara létesítése irányában folytattak különböző gazdasági körök. Legutóbb a nagyiparosok országos szövetsége folytatott beható tanácskozást illetékes kormánykörökkel, a kamara mielőbbi megvalósítása ügyében. Mint értesülünk, az erre vonatkozó tárgyalások eredménnyel zárultak és már a közeljövőben elkészítik a román-magyar kamara működéséről szóló tervezetet, amelynek alapja meg fog egyezni a román-olasz kamara működésével. Ez a kamara ugyanis bukaresti székhellyel már néhány éve működik sikeresen. A tervezetet a nagyiparosok országos szövetsége a bukaresti kereskedelmi és iparkamarával együtt készíti el és a jövő hét folyamán már a kereskedelmi és iparügyi minisztérium elé terjesztik.

A mai valutapiac

A mai napon tartozkodó, lanyha volt a devizapiac. Az árfolyamok a következők: Osztrák shilling 30-30-30-35, magyar korona 335-338, cseh korona 6-29-6-34, francia frank 10-90-11-00, svájci frank 41-20-41-40, dollár 213-00-215-00, angol font 1020-1028, olasz lira 8-75-8-85

Devizapiac április 6-án:

Bukarest. Devizák: Páris 11-25, Berlin —, London 1032, Newyork 216-00, Róma 8-79 Zürich 41-40, Bécs 30-45, Prága 6-45. Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123-40-123-40, Amsterdám —, Newyork 518-25-518-25, London 2480-00-2480-00, Páris 2675-00-2675-00, Milánó 2127-50-2127-50, Prága 1537-50-1537-50, Budapest 72-00-72-00, Belgrád 835-00-835-00, Bukarest 242-75-242-75, Varsó 100-00-100-00, Bécs 73-00-73-00. Párisi tőzsde: Bukarest 890.

Figyelem! **Figyelem!**

A

„Corso”

női divat áruház
Piata Unirii 17. április
hó 6-tól kezdve fel-
tűnően leszállitott árban árusít női és férfi szöveteket, se-lyem és grenadin különlegességeket, zefireket, voalokat és vásznakat stb. stb. **Feltűnően olcsó árban!**

Antilop és glacé keztyük (Grenoble)

lei 119

AU PRINTEMPS áruház,
Cluj, Str. Memorandului 11.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sejtálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY É. RÉTI**

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermék, asztalosok furniáruházaiban itt szerezhetik be

Építésszek! Telefon 333 **Építetők!**

Vigdorovits Izsó

építkezési anyagok raktára

Cluj, Cal. Dorobantilor (Honvéd-u.) 16.

Házhoz szállít portland-cementet, oltott meszet, gipszet, különböző cs-repeket, valamint mindennemű építési anyagokat, vaggontételben is.

R. Mosse Rt. 1216

ÜVEG

porcellán és fajence asztali edények

poharak, palackok, demjonok. Vendéglői és kávéházi felszerelések legelőnyösebben beszerezhetők

Ausländer Lajos

cégnél, Cluj, Piața M. Viteazul 39.

Telefon 9-54

Egyedárusítás:

Lefkovits Leopold,

Satu Mare. — 1/2-es és 1/6-os ládikóban minden tüzletben kapható.

★ STERN kávépótló ★

„csillag” ábrával veve, a babbát legjobban pótló, végileg leghigiénikusabb, igen kellemes zamatu. „Stern” kávépótlógyár, Uzhorod (Ungvár)

STERN kávépótló

a rituális követelmének legszigorubb betartása mellett készült

SP

A bécsi Halgyőzelme a p

A KAC és KMTE Marosvásárhely

Victoria—Haggi czinkievicz. A Haggéről és lehetetlenülmét beszámolunk. zsidó csapat éppen likumát, amikor a nek tőle. Így volt a mult vasárnapi Un mindenkit kellemese az a hiedelem, hogy és ismét régi hirnev Csalódtunk. Ha csak a kulisszatitkok, a játékosok tudtak, térhetünk el szó néviselete fölött. A befel senkit sem arra, csináljon. Ha tényleg jelentések egyes hogy „zsidó vértisz mert eltöröm a lábát hogy ezekért már nek. Hiszen miért

Ugy hírlik, hogy felelős tényezők is a szövetség előtt leskosokról. Most legy A mérkőzés levezet szövetségi bírót delvéhez egyáltalán nemecset. Olyan nyil második féldő 2. pedt a tribünön. De hatoson belül hencsre semmit — májáték, amikor Dürer egyest ítél Marczin Eleinte azt hittük, van szó, s ezért Na a bíró-bizottság el

— Marczinkiewi eddigi bírói szokások bíró. — A határbir gyelmeztetni a bíró amiket ő nem vett micsetre sem hozhat az történt, hogy a és a mérkőzést veze azt. A kérdés egyéb bizottság csütörtöki

A meccset egyélt melten nyerte, mert gólokat Maior, Istvá és Mattauch rugták.

KMTE—CFR 1: munkások e győzele rültek.

KAC—KKASE dor. A KAC érték által kikerült a vesz Raduch (KAC) és K rugásból lötték.

Másodosztályu TSC—Solvay 3:2 (1

A hu

A „Való Franck”-n két ismerté jegye: a FRANK név és a kávédarú védjegy g nant.

kérjü

SPORT

A bécsi Hakoah szenzációs győzelme a prágai Slavia felett

A KAC és KMTE lelkes játékkal győztek Marosvásárhelyt ismét Kolozsvárhoz csatolták

Victoria—Haggibbor 4:0 (2:0). *Biró Marczinkiewicz.* A Haggibbor nagyarányú vereségéről és lehetetlenül rossz szerepléséről kell ismét beszámolnunk. Szinte érthetetlen, hogy a zsidó csapat éppen akkor hagyja cserben publikumát, amikor a legtöbbet várnak és remélnék tőle. Így volt ez tegnap is. A Haggibbor múlt vasárnapi Unversitatea elleni szereplése mindenkit kellemesen érintett s általános volt az a hiedelem, hogy végre rátalált önmagára és ismét régi hírnevéhez méltóan fog szerepelni. Csalódtunk. Ha családásunkat tompítják is azok a kulisszatitkok, amikről csak a pályán játszó játékosok tudtak, nem hallgathatjuk el s nem térhetünk el szó nélkül egyes játékosok magaviselete fölött. A balsiker még nem jogosíthat fel senkit sem arra, hogy a sportból cirkuszt csináljon. Ha tényleg megtörténtek azok a kijelentések egyes Victoria-játékosok részéről, hogy „zsidó vért iszunk ma”, vigyázz magadra, mert eltöröm a lábad“, megvolt a mód arra, hogy ezekért már a pályán elégtételt szerezzenek. Hiszen miért van ott a bíró.

Ugy hirdlik, hogy ezeket a kijelentéseket felelős tényezők is hallották és így az ügynek a szövetség előtt lesz folytatása. Ennyi a játékosokról. Most legyen néhány szó a bíróról is. A mérkőzés levezetésére Marczinkiewicz Lajos szövetségi bírót delegálták, aki azonban hírnevéhez egyáltalán nem méltóan vezette le a meccset. Olyan nyilvánvaló tévedést csinált a második félidő 2. percében, hogy mindenki elképedt a tribünön. Dürer határbíró ugyanis tizenhatoson belül hencet látott — a bíró nem vett észre semmit — már a középvonalnál folyt a játék, amikor Dürer határbíró ítélezésére tizenegyet ítélt Marczinkiewicz a Haggibbor ellen. Eleinte azt hittük, hogy valami új szabályról van szó, s ezért Nagy Lajos szövetségi bírótól, a bíróbizottság elnökétől kértünk véleményt.

— Marczinkiewicz ítélezése teljesen elűt az eddigi bírói szokásoktól — mondja Nagy Lajos bíró. — A határbírónak tényleg jogában áll figyelmeztetni a bírót olyan szabálysértésekre, amiket ő nem vett észre, ítéletet azonban semmiesetre sem hozhat. A jelen esetben pedig az történt, hogy a határbíró hozott ítélezést és a mérkőzést vezető Marczinkiewicz aprobálta azt. A kérdés egyébként valószínűleg a bíróbizottság csütörtöki ülésén megvitatás alá kerül.

A meccset egyébként a Victoria megérdemelten nyerte, mert jobb volt ellenfelénél. A gólokat Maior, Istvánffy (11-es), Chiffor (11-es) és Mattauch rugták.

KMTE—CFR 1:0 (0:0). *Biró: Adorján.* A munkások e győzelmükkel az Academia elé kerültek.

KAC—KKASE 2:1 (0:0). *Biró: Sugár Andor.* A KAC értékes győzelmet aratott, ami által kikerült a veszélyes zónából. A gólokat Raduch (KAC) és Krieshofer (KKASE) szabadrugásból lötték.

Másodosztályú mérkőzések: Marosujvár TSC—Solvay 3:2 (1:1). *Bajnoki. Aranyosgyéres*

Husosok—Ind. Sarmei 4:0 (2:0). *Nagyenyed*
NTK—Törekvés (Torda) 1:0 (0:0). *Szamosujvár*
Sparta—RMS 2:0 (1:0) meglepetés. *Selicean*
bíró fehér ruhában nagyszerűen bíraskodott.

Sparta
(voit Sugár & Deutsch) — az összes
sportteikkek
szaküzlete. — Cluj, C. Victoriei 5.

Vidéki eredmények:

Nagyvárad. NAC—NSC (Nagyszalonta) 9:0 (4:0). A mérkőzést megóvták, mert a NAC több tiltott játékost szerepeltetett.

Szatmár. Egyetértés—Törekvés 1:1 (1:1). I. osztályú bajnoki, amelyen a vezető gólt a 6. percben az Egyetértés éri el Mónus révén, a 18. percben Szegedi egyenlít. *Biró: Nágel.*

Arad. CAMP—AAC 1:0 (0:0). I. osztályú bajnoki, amelyen a favorit csapat győzött. *Olympia—AMTE 3:2 (0:2).* I. osztályú bajnoki, amelyet a munkások rossz védelmük miatt vesztek el.

Temesvár. Politechnika—Sportul Studentesc (Bucuresti) 4:1 (0:1). Barátságos mérkőzés. *Rapid—Sparta 2:1 (2:1).* I. oszt. bajnoki.

Kinizsi—Törekvés (Oradea Mare) 1:1 (1:1). A több tartalékkal szereplő Törekvés egyenrangú ellenfele volt a komplett Kinizsinek.

Zsombolya. ZsSE—Kadima 4:2 (1:1). *Bajnoki, amelyet Danciu vezetett.*

Petrozsény. ATE—CAMP komb. 0:0. Barátságos mérkőzés.

Brassó. Brasovia—Hargita 4:0 (2:0). A brassói kerület első osztályának bajnoki döntője.

Bukarest. TAC (Timisoara)—Makabi (Bucuresti) 6:1 (2:0). Barátságos. *Biró Sadoveanu.*

Felosztatták a marosvásárhelyi Comitetul Regionalt, a kerületet visszacsatolták Kolozsvárhoz. Az FSSR április 5-iki közgyűlését megelőzően megtartott Comitetul Central ülése elhatározta, hogy felosztja a marosvásárhelyi Comitetul Regionalt és a marosvásárhelyi sportkerületet visszacsatolja Kolozsvárhoz. A marosvásárhelyi egyesületek futballcsapatai az új bajnokság őszi fordulóját már a kolozsvári csapatokkal közösen fogják lejátszani.

Külföldi eredmények:

Bécs. Hakoah—Slavia (Prága) 5:3 (2:3). A 15.000 néző előtt lefolyt izgalmas mérkőzés a bécsi csapat biztos győzelmét eredményezte.

Bajnoki mérkőzések: WAC—Wiener Sportklub 1:1 (1:0). Rapid—Rudolfshügel 3:2.

Budapest. FTC—Vasas 2:0 (1:0). A mérkőzésen eldőlt a bajnokság második helye.

MTK—Törekvés 2:2 (1:2). Az MTK elbizakodottan játszott. Orth lövései nem sikerültek.

UTE—BTC 1:0 (1:0). A 29. percben Paulusz beadásából Priboj lövi a győztes gólt.

BEAC—KAC 3:2 (1:1). Marcinkó és Kertész center rugták az egyetemi csapat góljait.

II. oszt. bajnoki eredmények: Postás—MAC 1:0. Husosok—KAOE 3:0. Ékszerészek—Föv. TK 2:1. BAK—KTE 1:0. TTC—33 FC 0:0. UTSE—UMTE 0:0. EMTK—ETC 2:1.

Konkurs

Die Schasburgzer Talmud Thora sucht einen tüchtigen **מרמז מלמד** Offerter zu richten an Moritz Bänker, c/o Präsos der Israelitischen Kultusgemeinde in Sibiu (Sibiu).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Magyar Színház heti műsora

Kedd fél 8-kor: *Pintyőke* (2-odszor, Jaczók Cia vendégszereplésével, napibérlét 97 sz. A, sorozat 150)
Kedd fél 11-kor: *Gold telepatikus mutatványai* (Sorozatszám 151)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, április 7. *Kék vér.* Magható szenimantális dráma, 6 felvonásban, szaristokraták élet b. l. Főszerepben Francesca Bertini.

Uránia-mozgó. Kedd, április 7. *A szerelem dala.* Szenzációs dráma, 5 nagy felvonásban. Főszerepben a híres orosz művészek: Vera Cholodnaja és Ru nitschi.

Apollo-mozgó. Kedd, április 7. *A 4 testőr.* Rejtélyes dráma 5 felvonásban. Főszerepben a leg-híresebb francia művészek

כשר של פסח
Homorodi borviz
STEIN udvarhelyi főrabbi felügyelete alatt töltve
תחת השגחת אברתם אשר ועליו שמיון
אברתם מיוחדת ומואדלת והגולה
Beszereshet: **Cluj: Szilágyi Eleonora St., C-Mare: Uilmann Arthur cégnél, Tg-Mures: Kohn Márton cégnél, Turda: Fischer Samu cég** egyedelbeszítőként.

הברה תלמוד תורה דקה אראד י"ב
ויהי וזכרן אינען מלמד ויריש פיר דיה איר
הבעל ועלכער אין ערשטער ריהע חומש רישא
ניך פערפעקט אין יידיש-דייטשער ארט אונטער-
ריכטען קאנג עד מוז אבער אויך פעהוקוימען
בעזיצען גמרא חומש אונטערריכטען צו קאננען.
נור זאלכע מלמדים קאננען אין בעטראכט קאמ-
מען דא אינע מעהרהאריגע ערפאלגריכע
מאטיגקייט דונטער זיך האבען געהאלט לויט
איבעראינקאממען. אפערטע מיט אונזערע דעם
פאמיליענשמאנדעם אונד ביזזעריגע מאטיגקייט
ויהי אין פאלגנדע אדרעססע צו ריכטען:
ב"ו תרפ"ה לפ"ק
József Irom, Präsos, Arad.

Zeiss
Busch
Rodenstock
szemüveg - különlegességek
KON MÁTYÁS FIA
1876 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint
kaputók

A husvét ünnepi kávéhoz a tisztelt háziasszonyok a legjobb pótlékot használják, mely még nagyanyánk idejéből a

„Valódi FRANCK“

néven ismeretes. Tekintettel arra, hogy a vidékre szívesen adnak „Frank-gyártmányok“ helyett utánzatokat, kérjük a fogyasztókat arra, hogy az ilyen tévesztési kísérleteket visszautasítsák.

A „Valódi Franck“-nak két ismertetőjegye: a **FRANCK** név és a kávédaráló védjegy gyanánt.

A „Valódi Franck“-nak két ismertetőjegye: a **FRANCK** név és a kávédaráló védjegy gyanánt.

Ll. 3591

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3-... vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Ötödik gimnazista levelezne románul, németül, esetleg franciául. „Diák” jellegére a kiadóhivatalba. 8839

Motorokat benzin, nyersolaj, diesel, szivógáz, 10 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is, keresek megvételre Scheidivetz, gépészmérnök, Timisoara, Gojdu-utca 13. 1819

Benzinlocomobílok és nyersolajm. torok, melyek cséplésre és kétjárú málom meghajtására alkalmasak, azonnal szállíthatók, Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

2 jobb családból való zsidó fiut tanulóknak. azonnali belépésre felvesz Lebovics szalámi gyára, Cluj, Malom-utca 8.

Motorok Szivógáz 20-60 HP. Benzin 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. Gőzgépek félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

Ha azt akarja, hogy keillemes husvétja legyen, úgy ezüst boros és pálinkás posarait és más ezüst evőkészleteit husvótra Vászonyinál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. Transsylvania szálloda épületében szerezzze be, hol egy modern, mint antique stílusú diszárnyak jutányos árban vásárolhatók.

Főkantor, eneleig képzett, elsőrangú bariton hanggal, énekkar kiképzésében és vezetésében jártas, 30 éves, nős, egy gyermekkel, megfelelő állást keres. Cim: Hermann Mayer, obarkantor, Suceava, Bucovina (Rumánien). 8779

Transmissiót Martinacépból, csiszolva, kilonként 24 lej, gyűrűs csapágyakat, kuplungokat, fali-gyámokat stb. előnyösen szállít, kiváló minőségben Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara.

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető Albala Izsó Timisoara Piata Traian No 2.

Zsák Ponyva

Tojásos pászka kapható Timér-utca 1. sz. a., Hiltközségi iroda. 8843

Figyelem! ארטי כשר étter. Özv. Grosz Adolfé, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonens-ek rendezését vállalja. Izletes konyha. Olcsó árak.

Eladó gépek. 3 drb revolver falcserépprés, új 3 drb. Duda- és falcserépprés kézi és erőhajtásra. 3. számú Ganz-féle teglaprés, napi teljesítmény 10.000 drb. 1. számú téglaprés, hozzá cserépaumata és 10.000 drb. szarító keret. Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók, Friedrich Testvérek Gépgyár, Timisoara. 1819

Régóta fen álló fakeskedés forgalmas helyen, Clujon, családikok miatt sürgősen eladó, kedvező fizetési feltételek mellett. Ajánlatokat „Csallád” jelige alatt a kiadóhivatalba kérések.

Házvezetőnőt keresek azonnali belépésre. Cim: Goldstein Dozsóné, Feriház, posta Sighişoara. 8840

Motorokat, benzin, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Keresek férfi confectios reprezentáló segédet, aki férfi szabóságban utazni, vállalni, mértéket venni tud. Csak elsőrangú öröktől kérések ajánlatot. Löwy Sándor, Petroseni.

Szeszfűző és gépész, 18 évi gyakorlattal, családi ügy miatt állást változtatna azonnali belépésre is! Jó kiaknázásról garantálok. Megterheséket „szeszűző” jellegére a kiadóhivatalba kérek. 8812

Husvétli fakéreg (Holzspon) egy adós 20 lej, kapható Dávid Hermann öbrüzetében Széchenyitér 39 szám. 8816

Ingyen 3500 lej-hez juthat az, aki a

PARISIEN ÁRUHÁZ R.-T.

Cal. Reg. Ferdinand 12. áruházában bármit vásárol, mert a Parisien Áruház Rt. igazgatósága elhatározta, hogy cége jövedelmének egy bizonyos hányadát vevőközönségének juttatja vissza és pedig minden hónap 25-ik napján a cég kirakatában közszemlére helyezett 3 értékes tárgyat közjegyző jelenlétében kisorsolja és a tárgyat, vagy annak ellenértékét a szerencsés nyerőnek díjmentesen kiszolgáltatja.

olcsóbb és legnagyobb választékban áruházunkban kaphatók

Veszünk vegonstetben ócska öntött gépvast, sárgaréz, bronz és alumíniumot. Archimédes mérleggyár Heffer & Co. Cluj, Strada General Poetas 19-21.

Elián Cluj-Kolozsvár. Telefon Interurban 10-26. Urban 170.

Ajánlja כשר של בוסה borait, szilva- és saját főzésű kisüstös seprópálinkáit

Különlegessége: Roulandi és muskotályédes keser fajú borok, melyek מודה אבינדר אינהארן אהסכמת הרבג אבד דפה felügyelete alatt állanak.

Hirdessen az Uj Keletben! Telefon 9-18 Telefon Gurahonczí Sürgőncim: Kornholz, Arad prima portland cementet szállít Kornis Zsigmond és Márton, Arad, a gurahonci cementgyár vezérképviselő

Az Első Romániai Selyemgyár S. Trebitsch & Sohn — ajánlja tisztaselyem gyartmányait Crepe de chin, Crepe marocain, Charmeuse, Charmante, Satin de chine, Musszelin duchesse, Imperial duchesse, Takarólevantin, Takaróatlasz 180 cm., Ponge, Mosóselyem, Nyersselyem, Brokátok, Nyakkendőszövetek, Fantázia-zsebkendők stb. Rendelések a gyár irodájához (Bucuresti, Str. Soarelui Nr. 4.) intézendők. Telefon 44-24 és 76-44. Rador 2634

Mindenki a Kiszling-csillárokat bámulja. Kiszling Rudolf és Fia Román csillár- és bronz-árugyára Timisoara.

Mindenhol csak eredeli CZELL-sört és LUTHER-sört kérjen. Telefon 516. Csosse 1155. Főraktár: Ciment, Dukász & Tsa cégnél Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

Tavaszi ujdonságok érkeztek Neumann M. férfi- és fiu ruhaáruháza Cluj, Piata Unirii No 14.

Szerkesztőség hivatal és nyom Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop. (Brassai-utca) Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz. — kéziratok kizárólag szerkesztőséghez zendők. Kéziratok adunk vissza

1925 április 8 S

Ajt Irtá Kellenének magy csapjának le, a lelkeken és har tülök riadóhangj fülekbe. Lassan reszük magunkat belső megrezzené a magunk-szerete tekbe váltusk. M gyon is lemarad áson, amellyel a kitűzött cél felé öntudatos, a szab gyalázható, a lét hető emberi élet. zösség becsületérő már egyénenkén van belékapcsolv népközösség életé mozdulása a köz egyénileg ne érin külön.

Ma már ne dása a cionizmus tartunk, hogy é testi érdekszála számunkra mind amely a palesztin amelyet gyűjtöt vásárolunk, már álomország földje köztünk és közte már fölépítettün laknak és az akk most építünk, an és ezrei fogják m ket. Ezer és egy és ezeregy anya Nem esztendőre, már istennek hál anyagi érdekük, berendezkedésébe zsidóság. szavána mentől hamarább odamenteni hajó és egyetem ment a mi kipofozott f adni a tanulásra idealista lelkek a magunk zakl kötőjét, jó, bec keresünk és talá Ez az egyik lyet sékelnek hi Mennél több zsidósága, annál szágépités irányi annál több képv kongresszuson, gyobb tekintély tösege előtt és nagyobb erő a gunk, az erélyi gatasában.

Ez a sékel nek súlyos jelen romania, de fölé let. Minden itt arányban tud b egyaránt, amilye a maga megszer az élő példák, a iskoláit nem est százok bodegái nem vették el a nem kényszerítj ják szüleik hité geinkkel megese is kívánunk me azért történt ig